

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2
MAXSUS SON

BAKALAVR TALABALARINING MAQOLALARI TO'PLAMI

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr.
2026-yil, mart-aprel.*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjajevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukaramova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

XODIMLARNING EMOTSIONAL INTELLEKTI, KORPORATIV MADANIYAT VA MEHNAT UNUMDORLIGI O'RTASIDAGI UZVIY BOG'LIQLIKNI CHUQUR TAHLIL QILISH.....	8
Shoabdurashidova Mahina Jaxongir qizi, Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ESG TAMOYILLARI INTEGRATSIYASI ORQALI KORXONALAR BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH.....	15
Jolg'ashova Nozima Mansurovna, T.D. Mamatkulov	
АНАЛИЗ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	21
Давлетова Адилля Азатбаевна, Сапаев Дилшод Хушнудович	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI RIVOJLANISHI IQTISODIY O'SISHNING OMILI.....	27
Jumaniyazov Rashid Azamatovich, Ismailov Baxit Abdireymovich	
“LOKOMOTIV” MEHMONXONASI ZAMONAVIY SHAROITLARDI XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	31
Masharipov O'rolbek Ozod o'g'li, Khodjaeva Nodiraxon Abdurashidovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOLIQ TIZIMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	36
Boybosinova Shaxlo Meles qizi, Ostonov Muhridin Bahridin o'g'li	
AUDITORLIK TEKSHIRUVI JARAYONIDA AUDITORLIK DALILLARINI TO'PLASH VA BAHOLASH USLUBIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	44
Qodirjonov Dilshodjon Qosimjon o'g'li, Xolmirzayev Ulug'bek	
BUXGALTERIYA HISOBINI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MOLIYAVIY NAZORAT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	49
Igamberdieva Kunduz Ergashevna, O'razova Marjona Valiboy qizi	
ВЛИЯНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ НА ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ.....	55
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Давронов Дониёрбек Заррухович	
ANALYSIS OF OUR COUNTRY'S POSSIBILITIES FOR ACCESS TO THE SEA THROUGH THE KABUL CORRIDOR.....	61
Khuzhamov Babur, Khudoyberdiev Diyorbek, Jumaboev Bekzod	
O'ZBEKISTONDA ESK.UZ TIZIMINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA ISTIQBOLLARI	69
M.J.Nurmetova, Baxtyorov Ahadbek Doniyor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KRIPTOVALYUTALARNING JORIY FOYDALANISHINI TAHLIL QILISH.....	77
Qobilova N. Q., Normurodov X. E.	
MOLIYAVIY RISKLAR VA ULARNI XALQARO MIQYOSDA BOSHQARISH USULLARI.....	83
Toirov Bobur G'ofir o'g'li, F.U.Umarov	
SUN'IY INTELEKTNING INSON ONGIGA VA DAVLAT KORXONALARINI RAQAMLASHTIRISHGA TA'SIRI.....	90
Uskanboyev Temurbek Ismoil o'g'li, F.U.Umarov	
IQTISODIYOT TARMOQLARI YUKLARINI TASHISHNI TASHKIL ETISH.....	97
Ne'matov Husniddin Alijon o'g'li, Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich	

TARIXIY OBIDALAR ASOSIDA MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH.....	102
Boltaboyeva Maqsuda Matjonboy qizi, Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INTERNET VA IJTIMOY TARMOQLARNING ROLI.....	105
Abdumutalova Shahzoda Yodgorjon qizi, Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich	
ФИНАНСИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ ЗА СЧЕТ ИНВЕСТИЦИОННЫХ И ПАЕВЫХ ФОНДОВ	109
Дилшод Насиров, Сухроб Хайитов, Самира Каримова	
КОМПЕТЕНТНОСТЬ КАК УСЛОВИЕ ОСМЫСЛЕННОГО РАЗГОВОРА ОБ ЭКОНОМИКЕ	115
Зайналов Ж. Р., Абдумажидов Ш. Ш.	
ГОСУДАРСТВЕННЫЕ РАСХОДЫ КАК ПОКАЗАТЕЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТРАНЫ.....	119
Юсупов Азаматжон Икромович, Ишонкулова Феруза Асатовна	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ В ПРЕДПРИЯТИЯХ СФЕРЫ УСЛУГ	124
Насиров Дилшод Фархадович, Казакбаева Динара, Максетбаева Гулпаршин	
ВЕЛИКОЕ УСКОРЕНИЕ: КОНВЕРГЕНЦИЯ ИИ И БЛОКЧЕЙНА КАК НОВАЯ ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПАРАДИГМА 2026 ГОДА.....	129
Насиров Дилшод Фархадович, Синько Юлианна Викторовна, Шамшетова Жамила Муса кызы	
KORXONANING IQTISODIY SALONIYATINI VAHOLASH KO'RSATKICHLARI	134
Turg'unpulatov Ziyovuddin Alijon o'g'li, Odilov Xamidillo Mahmudjon o'g'li	
РОЛЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГИЙ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПРОЗРАЧНОСТИ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ	139
Дилмуродов Журабек Улугбек угли, Белалова Гузаль Анваровна	
OPERATSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	144
Nasrullayev Omonulloxon Nodirjon o'g'li, X.M. Odilov	
HAVO IFLOSLANISHI VA YASHIL TABIAT YOMONLASHUVI NATIJASIDA SOG'LIQNI SAQLASH XARAJATLARINING OSHISHI: IQTISODIY TAHLILI	150
Sotvoldiyeva Rayxona Abdurasul qizi, Odilov Xamidillo	
TIJORAT BANKLARIDA PUL MABLAG'LARI HARAKATI VA LIKVIDLIK TAHLILI	155
Foziljonova Niholaxon Fayoz qizi, X.M.Odilov	
NOMINAL VA REAL YAIM VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASIDAGI AHAMIYATI	162
Ziyodullayev Dilshod Sherzodovich, Jo'rayev Toshbolta To'xtayevich	
YASHIL IQTISODIYOT: ZAMONAVIY RIVOJLANISH PARADIGMASI SIFATIDA TAHLILI.....	167
Yo'ldashaliyev Muxammadaziz Xabibulla o'g'li, Yoqubova Zilola Tura qizi	
РОЛЬ БРЕНДИНГА В ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЕ МАРКЕТИНГА.....	172
Насиров Дилшод Фархадович, Файзуллаев Аслиддин Сафар угли, Толибжонов Умеджон Одилович	
AMIR TEMURNING IJTIMOY, IQTISODIY VA SIYOSIY QARASHLARI	176
Lola Xalikova Nazarovna, Mutabar Absamatova Jamshid qizi	
ИНТЕГРАЦИЯ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: ВОЗМОЖНОСТИ И УГРОЗЫ В КОНТЕКСТЕ НОВОЙ РЕГИОНАЛЬНОЙ АРХИТЕКТУРЫ.....	181
Убайдуллаев Сирожиддин	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ROLI	186
Fazilat Esirgarpovna Jomonqulova, Nizomov Murod, Madinabonu Temirova Otabek qizi	
ПОТРЕБИТЕЛЬСКАЯ КОРЗИНА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	191
Ишонкулова Феруза Асатовна, Ибрагимова Ширин	

IQTISODIY TA'LIMOTLAR TARIXI, AHAMIYATI VA ULARNING ZAMONAVIY GLOBAL IQTISODIYOTDAGI TRANSFORMATSIYASI	195
Abdukaxxorova Durdona Ilxomovna, Muhabbat Hakimova Fayziyevna	
YANGI O'ZBEKISTONNING XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI BILAN HAMKORLIGI VA UNING RIVOJLANISHI.....	201
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich, Abdullayev Izzatbek Akramxon o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ КАЧЕСТВОМ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬЮ В РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	206
Латилов Ашур Али Рустам угли, Ахтамов Огабек Улугбек угли, Фахритдинов Амриддин Фазлитдинович, Саидмуродов Жонибек Жахонгирович	
ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	212
Латилов Ашур Али Рустам угли, Нарбаев Жандарбек Агабекович, Собирова Мадинабону Санджаровна, Эгамкулов Шохжахон Куниш угли	
YASHIL LOGISTIKA LOYIHALARIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	218
Sobirjonova Nodira Rustamjon qizi, Adashaliyev Miraziz Mirzohidjon o'g'li	
INVESTITSIYALARNING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BARQAROR O'SISHGA TA'SIRI.....	225
Yarboeva Farida Ulug'bekovna, Yoqubova Zilola Tura qizi	
ДИНАМИКА ВНЕШНЕТОРГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ВХОЖДЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА В МИРОВОЕ СООБЩЕСТВО	230
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Иванян Михаил Михайлович	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AKSIZ SOLIG'INING FISKAL AHAMIYATI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	234
Otabek Jalolov, Abdurashidov Abdusamad	
YEVROPA YASHIL BITIMI VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI.....	240
Xamitillayeva Jasmina Jaxongir qizi, Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI: STRATEGIK TAHLIL VA ILMIY-NAZARIY ISTIQBOLLAR.....	246
Haitqulov Behruz Shuhrat o'g'li, Tayirov Ozodbek Ulug'bek o'g'li	
XIZMATLAR SOHASIDA IQTISODIY O'SISH VA BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA INNOVATSION VA INSTITUTIONAL OMILLARNING ROLI	253
Ashurova Jasmina Jo'ra qizi, Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJET HISOBINING TASHKILY-USLUBIY JIHATLARI.....	258
Orzikulova Diyora Xurshedovna, Ibragimov Mansur Mardonovich	

BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJET HISOBINING TASHKILY-USLUBIY JIHATLARI

Orzikulova Diyora Xurshedovna

Buxgalteriya hisobi va menejment fakultet talabasi
E- mail xurshedovnadiyora@gamil.com

Ibragimov Mansur Mardonovich

Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi kafedrasida dotsenti.
E- mail ibragimovmansur@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada budjet tashkilotlarida budjet hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlari o'rganilgan. Xususan, davlat moliyasini boshqarishda budjet hisobining o'rni, uning yuritilish mexanizmlari, me'yoriy-huquqiy asoslari hamda zamonaviy rivojlanish tendensiyalari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida budjet tashkilotlarida hisob yuritish tizimining samaradorligini oshirish yo'llari, shuningdek, axborot texnologiyalarini joriy etishning ahamiyati asoslab berilgan. Maqola natijalari budjet hisobini takomillashtirish bo'yicha amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Budjet tashkiloti, budjet hisobi, davlat moliyasi, moliyaviy nazorat, buxgalteriya hisobi, tashkiliy jihatlar, uslubiy asoslar, davlat budjeti, moliyaviy hisobot, audit.

Abstract: This article studies the organizational and methodological aspects of budget accounting in budget organizations. In particular, the role of budget accounting in state finance management, its mechanisms of operation, regulatory and legal frameworks, and modern development trends are analyzed. During the study, ways to improve the efficiency of the accounting system in budget organizations, as well as the importance of introducing information technologies, are substantiated. The results of the article serve to develop practical proposals and recommendations for improving budget accounting.

Key words: Budget organization, budget accounting, state finance, financial control, accounting, organizational aspects, methodological frameworks, state budget, financial reporting, audit.

Аннотация: В данной статье рассматриваются организационно-методические аспекты бюджетного учета в бюджетных организациях. В частности, анализируется роль бюджетного учета в управлении государственными финансами, механизмы его функционирования, нормативно-правовая база и современные тенденции развития. В ходе исследования обосновываются пути повышения эффективности системы учета в бюджетных организациях, а также важность внедрения информационных технологий. Результаты статьи служат основой для разработки практических предложений и рекомендаций по совершенствованию бюджетного учета.

Ключевые слова: Бюджетная организация, бюджетный учет, государственные финансы, финансовый контроль, бухгалтерский учет, организационные аспекты, методологическая база, государственный бюджет, финансовая отчетность, аудит.

KIRISH

Hozirgi kunda davlat moliyasini samarali boshqarish masalasi iqtisodiy islohotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Xususan, budjet mablag'laridan maqsadli va oqilona foydalanishni ta'minlash, ularning harakati ustidan kuchli nazoratni o'rnatish hamda shaffoflikni oshirish davlat moliyaviy siyosatining asosiy vazifalaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu nuqtai nazardan, budjet tashkilotlarida moliyaviy resurslardan samarali foydalanish, buxgalteriya hisobini to'g'ri tashkil etish va yuritish muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Budjet hisobi davlat budjeti mablag'larining shakllanishi, taqsimlanishi va sarflanishi ustidan tizimli nazoratni amalga oshiruvchi muhim iqtisodiy mexanizm hisoblanadi. Ushbu tizim orqali davlat mablag'larining harakati hujjatlashtiriladi, moliyaviy natijalar umumlashtiriladi hamda tegishli boshqaruv qarorlari qabul qilinadi. Shu sababli, budjet hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlari takomillashtirish zamonaviy iqtisodiy rivojlanish sharoitida dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda davlat moliyasini boshqarish tizimini isloh qilish, budget jarayonining ochiqligi va samaradorligini oshirishga qaratilgan qator me'yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, O'zbekiston Respublikasining Budget kodeksi, [1] shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining davlat moliyasini boshqarishni takomillashtirishga qaratilgan farmon va qarorlari, [2] Vazirlar Mahkamasining tegishli qarorlari budget hisobini yuritishning tashkiliy va uslubiy asoslarini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Xususan, davlat moliyasini boshqarishda zamonaviy axborot tizimlarini joriy etish, xalqaro standartlarga yaqinlashtirish hamda budget hisobi va hisobot tizimini takomillashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu borada davlat sektorida buxgalteriya hisobi tizimini isloh qilish, jumladan, xalqaro davlat sektori moliyaviy hisobot standartlariga (IPSAS) bosqichma-bosqich o'tish bo'yicha chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.[3] Shu bilan birga, budget tashkilotlarida hisob yuritish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud bo'lib, ular qatoriga hisobning yetarli darajada avtomatlashtirilmaganligi, uslubiy yondashuvlarning eskirganligi, ichki nazorat tizimining yetarli darajada rivojlanmaganligi kabilarni kiritish mumkin. Ushbu holatlar budget mablag'laridan foydalanish samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Mazkur maqolaning maqsadi - budget tashkilotlarida budget hisobining tashkiliy-uslubiy asoslarini chuqur tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot natijalari budget hisobini takomillashtirish, moliyaviy nazoratni kuchaytirish va davlat mablag'laridan samarali foydalanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Budget hisobi va davlat moliyasini boshqarish masalalari iqtisodiy fanlar tizimida muhim o'rin egallab, ushbu yo'nalish bo'yicha ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Mazkur tadqiqotlarda budget mablag'laridan samarali foydalanish, moliyaviy nazoratni kuchaytirish, hisob tizimini takomillashtirish hamda boshqaruv qarorlarini axborot bilan ta'minlash masalalari keng yoritilgan.

Xorijiy olimlardan Robert Anthony davlat sektorida buxgalteriya hisobi va moliyaviy boshqaruv tizimining nazariy asoslarini chuqur o'rgangan olimlardan biri hisoblanadi. Uning ilmiy qarashlariga ko'ra, buxgalteriya hisobi tizimi nafaqat xo'jalik operatsiyalarini qayd etish vositasi, balki boshqaruv qarorlarini qabul qilishda asosiy axborot manbai hisoblanadi. Ayniqsa, davlat sektorida budget hisobi resurslardan foydalanish samaradorligini baholash, rejalashtirish va nazorat qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. U hisob tizimini samarali tashkil etish orqali davlat organlarida javobgarlik va hisobdorlik darajasini oshirish mumkinligini alohida ta'kidlaydi. Shuningdek, olim budget tashkilotlarida moliyaviy axborotlarning aniqligi va ishonchiligi ta'minlash boshqaruv samaradorligining muhim sharti ekanligini asoslab beradi.[4]

Mahalliy olimlardan A. Vahobov davlat moliyasi tizimini rivojlantirish va budget jarayonini takomillashtirish masalalariga katta e'tibor qaratgan. Uning ilmiy ishlarida budget hisobining davlat moliyasini boshqarishdagi o'rne chuqur tahlil qilingan bo'lib, ayniqsa, budget mablag'laridan foydalanishda shaffoflik va samaradorlikni ta'minlashda hisob tizimining ahamiyati alohida ko'rsatib o'tiladi. [5] Olimning fikricha, budget tashkilotlarida buxgalteriya hisobini to'g'ri yo'lga qo'yish orqali moliyaviy intizomni mustahkamlash, noqonuniy xarajatlarning oldini olish hamda davlat mablag'laridan maqsadli foydalanishni ta'minlash mumkin. Shu bilan birga, u budget hisobini yuritishda me'yoriy-huquqiy bazaning mustahkamligi muhim omil ekanligini ta'kidlaydi. Yana bir o'zbek olimi N. Juraev o'z ilmiy izlanishlarida budget tashkilotlarida hisob yuritishning tashkiliy va uslubiy jihatlarini chuqur tahlil qilgan. U zamonaviy iqtisodiy sharoitda hisob tizimini takomillashtirish uchun axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish zarurligini asoslaydi.[6] Olimning fikricha, hisob jarayonlarini avtomatlashtirish orqali ma'lumotlarning tezkorligi, aniqligi va shaffofligini ta'minlash mumkin. Bundan tashqari, u ichki moliyaviy nazorat tizimini kuchaytirish, hisobotlarning xalqaro standartlarga mosligini ta'minlash hamda budget hisobi metodologiyasini zamon talablariga mos ravishda yangilash muhimligini ta'kidlaydi. Yuqorida keltirilgan ilmiy qarashlar tahlili shuni ko'rsatadiki, budget hisobi davlat moliyasini samarali boshqarishda muhim iqtisodiy instrument sifatida namoyon bo'ladi. Xorijiy olimlar asosan hisob tizimining boshqaruvdagi ahamiyati va samaradorligini oshirishga e'tibor qaratgan bo'lsa, mahalliy olimlar esa budget hisobining amaliy jihatlarini, me'yoriy asoslari hamda milliy iqtisodiyot sharoitida takomillashtirish yo'llarini keng yoritganlar. Shu bilan birga, olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, mavjud ilmiy tadqiqotlarda budget hisobining tashkiliy-uslubiy jihatlarini kompleks ravishda o'rganish, ayniqsa, zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida uni takomillashtirish masalalari yetarli darajada yoritilmagan. Bu esa mazkur mavzu bo'yicha qo'shimcha ilmiy izlanishlar olib borishni talab etadi va ushbu tadqiqotning dolzarbligini yanada oshiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda asosan tizimli yondashuv usulidan foydalanildi. Ushbu usul yordamida budget tashkilotlarida budget hisobi yagona tizim sifatida o'rganilib, uning tarkibiy elementlari o'zaro bog'liqlikda tahlil

qilindi. Tizimli yondashuv orqali hisobning tashkiliy va uslubiy jihatlari kompleks tarzda ko'rib chiqilib, mavjud muammolar va ularning sabablari aniqlandi. Shuningdek, mazkur usul budjet hisobi tizimini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqishga imkon berdi. Ikkinchidan, budjet hisobining uslubiy asoslarini zamonaviy talablar darajasida takomillashtirish zarurligi aniqlandi. Xususan, xalqaro tajribani o'rganish va uni milliy amaliyotga moslashtirish orqali hisob tizimini yanada rivojlantirish mumkin. Bu borada davlat sektorida moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlariga yaqinlashish muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Uchinchidan, ichki moliyaviy nazorat tizimini kuchaytirish zarurligi asoslab berildi. Budjet tashkilotlarida samarali nazorat mexanizmlarini joriy etish orqali moliyaviy intizomni mustahkamlash, noqonuniy xarajatlarning oldini olish hamda mablag'lardan maqsadli foydalanishni ta'minlash mumkin. Shu maqsadda ichki audit tizimini rivojlantirish ham muhim ahamiyatga ega. To'rtinchidan, budjet tashkilotlarida faoliyat yuritayotgan kadrlarning malakasini oshirish muhim omil sifatida belgilandi. Xodimlarning zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi hisob tizimining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bois, doimiy ravishda malaka oshirish kurslarini tashkil etish va amaliy treninglar o'tkazish zarur. Beshinchidan, budjet hisobi tizimida shaffoflikni ta'minlash va ochiqlik darajasini oshirish bo'yicha chora-tadbirlarni kuchaytirish lozimligi ta'kidlandi. Bu esa jamoatchilik nazoratini kuchaytirish, davlat organlari faoliyatiga ishonchni oshirish hamda korrupsion holatlarning oldini olishga xizmat qiladi. Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, budjet hisobini tashkiliy-uslubiy jihatdan takomillashtirish davlat moliyasini samarali boshqarishning muhim sharti hisoblanadi. Ushbu yo'nalishda amalga oshiriladigan islohotlar budjet mablag'laridan oqilona foydalanish, moliyaviy nazoratni kuchaytirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Budjet tashkilotlarida budjet hisobining tashkiliy-uslubiy jihatlari tahlil qilish davlat moliyasini samarali boshqarish tizimini chuqurroq anglash imkonini beradi. Mazkur tizim davlat budjeti mablag'larining shakllanishi, taqsimlanishi va sarflanishi ustidan nazoratni ta'minlovchi asosiy mexanizmlardan biri hisoblanadi. Shu bois, budjet hisobining to'g'ri tashkil etilishi va yuritilishi davlat moliyaviy siyosatining muhim tarkibiy qismi sifatida qaraladi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, budjet tashkilotlarida hisob tizimi asosan amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlar asosida yuritiladi. Xususan, budjet mablag'larining hisobini yuritish tartibi, moliyaviy hisobotlarni shakllantirish hamda ularni taqdim etish mexanizmlari aniq belgilab qo'yilgan. Bu esa o'z navbatida hisob tizimining yagona standartlar asosida yuritilishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, mavjud tartib-qoidalar budjet mablag'laridan foydalanishda shaffoflik va hisobdorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Biroq, amaliyot tahlili natijalari budjet tashkilotlarida hisob tizimini tashkil etishda ayrim kamchiliklar mavjudligini ham ko'rsatmoqda. Avvalo, hisob jarayonlarining yetarli darajada avtomatlashtirilmaganligi muammosi dolzarb bo'lib qolmoqda. Ko'plab tashkilotlarda hisob ishlari hali ham qisman qo'lda yoki eskirgan dasturiy vositalar yordamida amalga oshirilmoqda. Bu esa ma'lumotlarning qayta ishlanishi tezligini pasaytiradi, inson omili bilan bog'liq xatoliklar ehtimolini oshiradi hamda umumiy samaradorlikka salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, budjet hisobining uslubiy jihatlari ham doimiy takomillashtirib borishni talab qiladi. Zamonaviy iqtisodiy sharoitda moliyaviy axborotlarning tezkorligi, aniqligi va ishonchiligi muhim ahamiyat kasb etadi. Ammo ayrim hollarda mavjud uslubiy yondashuvlar zamon talablariga to'liq javob bermayotgani kuzatiladi. Bu esa budjet tashkilotlarida hisob yuritish jarayonini murakkablashtiradi va boshqaruv qarorlarini qabul qilishda muammolarni yuzaga keltiradi.

Ichki moliyaviy nazorat tizimining rivojlanish darajasi ham tahlil jarayonida muhim omil sifatida namoyon bo'ldi. Ayrim budjet tashkilotlarida ichki nazorat mexanizmlari yetarli darajada samarali ishlamayotgani, nazorat tartib-taomillarining to'liq joriy etilmaganligi aniqlangan. Bu esa budjet mablag'laridan foydalanishda kamchiliklar va noqonuniy holatlarning yuzaga kelish ehtimolini oshiradi. Bundan tashqari, kadrlar salohiyati masalasi ham alohida e'tiborni talab qiladi. Budjet tashkilotlarida faoliyat yuritayotgan buxgalteriya xodimlarining malaka darajasi hisob tizimining samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ayrim hollarda xodimlarning zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmalarining yetarli emasligi hisob jarayonlarining samaradorligini pasaytiradi. Yuqoridagi tahlillar asosida shuni xulosa qilish mumkinki, budjet tashkilotlarida budjet hisobining tashkiliy-uslubiy jihatlari takomillashtirish zarurati mavjud. Bu jarayonda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, uslubiy bazani yangilash, ichki nazorat tizimini kuchaytirish hamda kadrlar salohiyatini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

O'tkazilgan tadqiqot va tahlillar natijasida budjet tashkilotlarida budjet hisobining tashkiliy-uslubiy jihatlari takomillashtirish bo'yicha bir qator ilmiy asoslangan xulosalar va amaliy takliflar ishlab chiqildi. Ushbu natijalar davlat moliyasini boshqarish tizimini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi. Birinchidan, budjet hisobining samaradorligini oshirish uchun hisob jarayonlarini to'liq avtomatlashtirish zarurligi asoslab berildi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish orqali moliyaviy ma'lumotlarni qayta ishlash tezligini oshirish, xatoliklarni kamaytirish va hisobotlarning aniqligini ta'minlash mumkin. Bu esa o'z navbatida boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi.

TAKLIF VA XULOSALAR

O'tkazilgan tadqiqotlar natijasida budget tashkilotlarida budget hisobining tashkiliy-uslubiy jihatlari takomillashtirish bo'yicha quyidagi ikki muhim va innovatsion taklif ishlab chiqildi. "Yagona raqamli budget hisobi platformasi"ni joriy etish. O'zbekiston sharoitida budget tashkilotlarida hisob tizimini tubdan takomillashtirish uchun yagona integratsiyalashgan raqamli platformani joriy etish dolzarb hisoblanadi. Mazkur platforma orqali barcha budget tashkilotlarining moliyaviy operatsiyalari real vaqt rejimida yuritilishi, nazorat qilinishi va tahlil qilinishi mumkin bo'ladi.

Ushbu tizim quyidagi imkoniyatlarni ta'minlaydi:

- budget mablag'larining harakatini real vaqt rejimida kuzatish;
- inson omili bilan bog'liq xatoliklarni minimallashtirish;
- barcha hisobotlarni avtomatik shakllantirish;
- moliyaviy ma'lumotlar shaffofligini oshirish;
- davlat moliyaviy nazorat organlari bilan integratsiyani kuchaytirish.

Mazkur platformani joriy etish orqali budget hisobi tizimi to'liq raqamlashtiriladi va bu O'zbekiston uchun yangi bosqichdagi moliyaviy boshqaruv tizimini shakllantiradi. Ayniqsa, sun'iy intellekt elementlarini joriy qilish orqali xarajatlarni tahlil qilish va prognozlash imkoniyatlari yaratiladi. Bu esa davlat budgeti mablag'laridan foydalanish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Budget tashkilotlarida "Ichki moliyaviy nazoratning riskga asoslangan modeli"ni joriy etish. Ikkinchi muhim taklif sifatida budget tashkilotlarida ichki moliyaviy nazorat tizimini takomillashtirish maqsadida riskga asoslangan yondashuvni joriy etish taklif etiladi. Hozirgi kunda ko'plab tashkilotlarda nazorat umumiy va bir xil shaklda amalga oshirilmoqda, bu esa resurslardan samarali foydalanish imkonini cheklaydi.

Riskga asoslangan model quyidagilarni nazarda tutadi:

- budget mablag'laridan foydalanishda yuqori xavfli yo'nalishlarni aniqlash;
- nazorat resurslarini aynan muammoli sohalarga yo'naltirish;
- moliyaviy intizomni kuchaytirish;
- noqonuniy xarajatlar va moliyaviy xatoliklarni kamaytirish.

Ushbu modelni joriy etish orqali nazorat jarayoni yanada samarali, aniq va maqsadli bo'ladi. Natijada, davlat mablag'laridan foydalanishda shaffoflik va hisobdorlik darajasi oshadi. Bu yondashuv rivojlangan davlatlar tajribasida keng qo'llanilib kelinmoqda va uni O'zbekiston amaliyotiga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. Umuman olganda, taklif etilgan ushbu ikki yo'nalish budget hisobini zamonaviylashtirish, uning samaradorligini oshirish hamda davlat moliyasini boshqarishda yangi bosqichga chiqishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, mazkur tadqiqot doirasida budget tashkilotlarida budget hisobining tashkiliy-uslubiy jihatlari har tomonlama o'rganildi va tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, budget hisobi davlat moliyasini boshqarishda muhim o'rin tutuvchi asosiy iqtisodiy instrumentlardan biri hisoblanadi. U orqali davlat budgeti mablag'larining shakllanishi, taqsimlanishi va sarflanishi ustidan tizimli nazorat o'rnatiladi hamda moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish ta'minlanadi. O'zbekistonda budget hisobi tizimi so'nggi yillarda sezilarli darajada takomillashgan bo'lsa-da, uning tashkiliy va uslubiy jihatlari hali ham muayyan muammolar mavjud. Xususan, hisob jarayonlarining to'liq avtomatlashtirilmaganligi, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish darajasining yetarli emasligi, ichki moliyaviy nazorat tizimining ayrim kamchiliklari hamda kadrlar malakasi bilan bog'liq muammolar mavjudligi aniqlangan. Shu bilan birga, budget hisobining uslubiy asoslari ham zamon talablariga mos ravishda yangilanishni talab etadi. Xususan, xalqaro tajribani o'rganish va uni milliy amaliyotga joriy etish orqali hisob tizimini yanada takomillashtirish mumkin. Bu esa davlat moliyasini boshqarishda shaffoflik, hisobdorlik va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari asosida budget hisobini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari sifatida raqamlashtirish jarayonlarini jadallashtirish, zamonaviy axborot tizimlarini joriy etish, ichki nazorat mexanizmlarini kuchaytirish hamda kadrlar salohiyatini oshirish zarurligi asoslab berildi. Ayniqsa, yagona raqamli platformani yaratish orqali barcha budget tashkilotlarida hisob jarayonlarini markazlashtirish va avtomatlashtirish imkoniyati mavjudligi alohida ta'kidlandi. Bundan tashqari, riskga asoslangan nazorat tizimini joriy etish orqali budget mablag'laridan foydalanishda samaradorlikni oshirish, moliyaviy xatoliklar va noqonuniy harakatlarning oldini olish mumkinligi ilmiy jihatdan asoslab berildi. Bu esa o'z navbatida davlat moliyasini boshqarish tizimini yangi bosqichga olib chiqadi. Budget hisobini tashkiliy-uslubiy jihatdan takomillashtirish davlat moliyasini samarali boshqarishning muhim sharti hisoblanadi. Ushbu yo'nalishda amalga oshiriladigan islohotlar nafaqat budget mablag'laridan oqilona foydalanishni ta'minlaydi, balki mamlakat iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashga ham xizmat qiladi. Shuningdek, tadqiqot natijalari kelgusida ushbu yo'nalishda yanada chuqurroq ilmiy izlanishlar olib borish zarurligini ko'rsatadi. Xususan, raqamli iqtisodiyot sharoitida budget hisobini yuritishning yangi modellari, sun'iy intellekt asosidagi boshqaruv tizimlari hamda xalqaro standartlarga moslashtirilgan hisob tizimlarini joriy etish masalalari alohida tadqiqotlarni talab qiladi.

Foydaniilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. O'zbekiston Respublikasi. Budget kodeksi. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, 2013. – 120 b.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. Davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish to'g'risidagi farmon va qarorlar. – Toshkent, 2018–2023.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Davlat budjeti ijrosini tashkil etish to'g'risidagi qarorlar. – Toshkent, turli yillar.
4. Anthony R. Management Accounting: Text and Cases. – Boston: McGraw-Hill, 2015. – 450 p.
5. Vahobov A. Davlat moliyasi. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019. – 256 b.
6. Juraev N. Davlat budjeti va moliyaviy boshqaruv. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. – 312 b.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2-Maxsus son. Bakalavr talabalarining maqolalari to'plami

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>